

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Petru Perciun și Dumitru Sușchevici

(art. 179 alin. (1) Cod penal)

(Dosarul nr. Ira-71/2024

Nr. PIGD 1-17113113-01-Ira-22012024)

Recurs inadmisibil depus până la 01 septembrie 2023; Efectul expirării calității de bănuț asupra procesului penal; Conceptul de „domiciliu”; Efectul expirării termenului de tragere la răspundere penală; Limitele examinării cauzei de către Curtea Supremă de Justiție.

20 februarie 2026

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Instanța de fond: Igor Negreanu

Curtea de apel: Elena Cojocaru, Mihail Diaconu, Marcel Juganari,
Alexandru Spoială, Denis Băbălău, Silvia Gîrbu

Instanța de recurs: Nadejda Toma, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea lui Petru Perciun și Dumitru Sușchevici,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,
Ghenadie Eremciuc,
Vladislav Gribincea, *judcători*,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Petru Perciun și Dumitru Sușchevici s-au născut în anul 1965, și, respectiv, 1970, în r-nul Rezina. Ei a fost învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal (violare de domiciliu).

2. Dumitru Sușchevici a fost apărat de avocatul Valentin Feduc.

3. În prima instanță, procesul penal a fost încetat în legătură cu existența circumstanțelor care exclud sau condiționează pornirea urmării penale și tragerea la răspundere penală. Cauza a fost restituită spre rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție la 08 august 2022. La 06 decembrie 2023, instanța de apel a respins apelurile depuse și a menținut sentința.

4. La 02 și 31 ianuarie 2024, procurorul Alexandru Casir și partea vătămată, Ștefan Popa, au declarat recurs. Procurorul a cerut dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel. Ștefan Popa a solicitat casarea deciziei și pronunțarea unei hotărâri de condamnare și constatarea intervenirii termenului de prescripție.

5. Urmărirea penală a fost pornită la 25 aprilie și s-a terminat la 03 octombrie 2017. Prima instanță a examinat cauza în perioada 04 octombrie 2017 - 15 mai 2020. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele 26 iunie 2020 - 12 aprilie 2022 și 09 septembrie 2022 - 06 decembrie 2023. Instanța de recurs a examinat cauza între 22 iunie și 08 august 2022. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție la 02 ianuarie 2024.

6. La 03 ianuarie 2026, avocatul Valentin Feduc, în numele lui Dumitru Sușchevici, a depus o cerere de accelerare a examinării cauzei penale. Deoarece soluționarea recursului era programată pentru 20 februarie 2026, cererea nu a fost distribuită pentru examinare.

ÎN FAPT

7. Petru Perciun și Dumitru Sușchevici au fost învinuiți că, la 28 octombrie 2016, acționând împreună și intenționat, au pătruns fără consimțământ pe teritoriul fostei brigăzi de tractoare din s. Pripiceni-Răzeși, aflat în arenda lui Ștefan Popa, și au refuzat să părăsească terenul la solicitarea acestuia. Fapta a fost încadrată conform art. 179 alin. (1) Cod penal.

8. La 30 martie 2017, Ștefan Popa a depus cererea înregistrată cu nr. R-1 nr. 143, prin care solicita tragerea la răspundere penală a lui Petru Perciun și Dumitru Sușchevici (vol. I, f.d. 14). În plângere se menționează că, la 28 octombrie 2016, Petru Perciun și Dumitru Sușchevici ar fi pătruns pe un anumit teritoriul brigăzii de tractoare, de unde au sustras un tractor.

9. Prin ordonanța din 25 aprilie 2017, a fost pornită urmărirea penală pentru infracțiunea prevăzută la art. 187 alin. (2) lit. b) și d) Cod penal, în baza plângerii din 30 martie 2017 (vol. I, f.d. 1).

10. Prin raportul R-1 nr. 388, din 05 septembrie 2017, se indică că Ștefan Popa ar fi formulat o plângere suplimentară, nefiind însă precizate data și numărul acesteia, prin care se solicită intentarea unui dosar penal în temeiul art. 179 alin. (1) Cod penal (vol. I, f.d. 34).

11. Prin ordonanța din 07 septembrie 2017, în baza raportului din 05 septembrie 2017, a fost pornită urmărirea penală pentru infracțiunea prevăzută la art. 179 alin. (1) Cod penal (vol. I, f.d. 29).

12. La 07 septembrie 2017, procurorul a dispus conexarea cauzelor penale (vol. I, f.d. 33).

13. La 21 septembrie 2017, Petru Perciun și Dumitru Sușchevici au fost recunoscuți în calitate de bănuți (vol. I, f.d. 150, 165). La 03 octombrie 2017, aceștia au fost puși sub învinuire (vol. I, f.d. 197, 203). Potrivit rechizitoriului, inculpații au fost învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal.

a. Procedura din prima instanță

14. La 25 mai 2020, prin [sentința Judecătorei Orhei, sediul Rezina](#), procesul penal a fost încetat în legătură cu existența circumstanțelor care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală. Instanța a reținut că, dincolo de neclaritățile de fapt (lipsa delimitării terenului pretins arendat, inexistența unor cerințe legale de părăsire a teritoriului, nevalabilitatea contractului de arendă), cauza este viciată grav prin încălcări de ordin procesual la etapa pornirii și desfășurării urmăririi penale. Urmărirea penală a fost pornită inițial pentru jaf, iar ulterior, separat, pentru violare de domiciliu, fără existența unei plângeri prealabile a victimei, deși aceasta era obligatorie. În plus, pentru aceleași fapte s-a dispus o calificare suplimentară nejustificată, deși pătrunderea era deja absorbită de infracțiunea de jaf. Inculpații au fost menținuți nelegal în calitate de bănuți peste termenul legal, cu încălcarea prevederilor Codului de procedură penală și a jurisprudenței Curții Constituționale. Drept urmare, instanța a constatat inadmisibilitatea probelor și a dispus încetarea procesului penal în temeiul art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, fără a mai analiza temeinicia probatoriului sau vinovăția inculpaților.

b. Prima procedură de apel și de recurs

15. La 01 iunie 2020, procurorul în Procuratura raionului Rezina, Ghenadie Zgardan, a depus apel. El a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri prin care inculpații să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii și eliberați de răspunderea penală în legătură cu intervenirea prescripției. În apel se arată că urmărirea penală a fost pornită la 07 septembrie 2017 în mod legal, conform art. 179 alin. (1) Cod penal, în baza sesizării părții vătămate. La 25 aprilie 2017, fusese pornită urmărirea penală pentru o altă încadrare juridică, în temeiul plângerii din 30 martie 2017, fără ca prin aceasta să se fi adusă atingere drepturilor procesuale ale persoanelor vizate. Instanța nu a apreciat probele în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală și nu a analizat ansamblul materialului probator. Probele administrate demonstrează existența elementelor infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal.

16. La 09 iunie 2020, partea vătămată, Ștefan Popa, a depus apel, prin care solicită casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri prin care inculpații să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii și eliberați de răspunderea penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

17. La 12 aprilie 2022, [Curtea de Apel Chișinău](#) a admis apelurile din alte motive, inclusiv din oficiu, a casat total sentința și a pronunțat o nouă hotărâre. Petru Perciun și Dumitru Sușchevici au fost recunoscuți vinovați de comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional, iar procesul contravențional a fost încetat din motivul expirării termenului de prescripție a răspunderii contravenționale. Faptele din 28 octombrie 2016 constituie samavolnicie, însă nu o violare de domiciliu. Probele administrate demonstrează vinovăția inculpaților pentru contravenția de samavolnicie, prevăzută de art. 335 Cod contravențional. Instanța a încasat de la inculpați în beneficiul lui Ștefan Popa câte 1.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată în mărime de 4.000 de lei. Prima instanță a încetat procesul penal invocând pretense încălcări procedurale privind pornirea urmăririi penale, lipsa plângerii prealabile și expirarea termenului de bănuț, însă concluziile date sunt contradictorii. Decizia motivată a fost pronunțată la 19 mai 2022.

18. La 30 mai 2022, avocatul Valentin Fediuc, în numele lui Dumitru Sușchevici, a depus recurs. El solicită casarea deciziei și pronunțarea unei hotărâri de achitare. Recurentul susține că instanța de apel a apreciat contradictoriu situația de fapt: deși a reținut că faptele nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 179 Cod penal, ci ale contravenției de samavolnicie. Ștefan Popa nu deține un drept exclusiv asupra teritoriului sau a tractorului, iar accesul altor persoane pe teritoriul brigăzii, inclusiv al lui Perciun, nu era limitat. Eventualele încălcări puteau fi opuse doar de ceilalți cotași, însă nu de Ștefan Popa, lipsind astfel legătura cauzală cu prejudiciul pretins. Răspunderea civilă solidară a fost instituită nejustificat, întrucât acțiunile lui Sușchevici s-au limitat la prestarea unui serviciu de tractare, fără realizarea unui drept presupus, nefiind întrunită latura subiectivă a contravenției de samavolnicie.

19. La 08 august 2022, [Curtea Supremă de Justiție](#) a admis recursul, a casat total decizia și a remis cauza la rejudecare. Instanța a reținut că instanțele de fond au comis multiple erori de drept. Sentința este nemotivată și contradictorie, fiind greșit încetat procesul penal pentru art. 179 Cod penal, atât sub aspectul lipsei plângerii prealabile, cât și al pretensei depășiri a termenului de menținere în calitate de bănuț, prin confundarea momentului dobândirii acestui statut. De asemenea, instanța de apel nu a judecat cauza în limitele învinuirii din rechizitoriu și a reîncadrat faptele în contravenția de samavolnicie, fără a pune noua învinuire în discuția părților. Ea a emis un dispozitiv contradictoriu și a încălcat regulile privind compunerea completului de judecată, ceea ce atrage nulitatea absolută.

c. A doua procedură de apel și de recurs

20. La 06 decembrie 2023, [Curtea de Apel Chișinău](#) a respins apelurile și a menținut sentința. Instanța a constatat că urmărirea penală a fost pornită inițial la 25 aprilie 2017 pentru jaf, în baza plângerii lui Ștefan Popa. Ulterior, a fost pornită urmărirea penală pentru violare de domiciliu, fără existența unei plângeri prealabile a victimei, condiție obligatorie potrivit art. 276 Cod de procedură penală. Fapta de pătrundere era deja absorbită de infracțiunea de jaf și nu putea fi calificată distinct conform art. 179 Cod penal. Inculpații au dobândit calitatea de bănuți încă din 25 aprilie 2017, iar până la înaintarea învinuirii la 03 octombrie 2017 a fost depășit termenul legal de menținere în această calitate, cu încălcarea art. 63 Cod de procedură penală. Din cauza acestor încălcări grave ale normelor procesual-penale, probele au fost apreciate ca inadmisibile, iar procesul penal a fost încetat în mod legal.

21. La 02 ianuarie 2024, avocatul Ion Ticu, în numele părții vătămate Ștefan Popa, a depus recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. El solicită casarea deciziei și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui Petru Perciun și Dumitru Sușchevici de comiterea infracțiunii art. 179 alin. (1) Cod penal și încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea prescripției. Recurentul susține că decizia instanței de apel este arbitrară, fiind bazată pe o apreciere eronată a probelor. Pornirea urmăririi penale în baza art. 179 Cod penal a fost legală, întrucât la dosar există patru plângeri prealabile ale victimei, ignorate nejustificat de instanța de apel. Autosesizarea organului de urmărire penală a respectat art. 274 Cod de procedură penală. Argumentele privind ilegalitatea urmăririi penale și lipsa unei soluții cu privire la învinuirea conform art. 187 Cod penal sunt contradictorii. Termenul de menținere în calitate de bănuț nu a fost depășit, întrucât inculpații au fost puși sub învinuire în interiorul termenului legal, calculat de la ordonanța de recunoaștere ca bănuț.

22. La 31 ianuarie 2024, procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău, Alexandru Casir, a depus recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. El consideră că decizia este bazată pe o apreciere vădit

nerezonabilă a probelor. Instanța de apel nu a respectat obligațiile prevăzute de art. 414 și art. 417 Cod de procedură penală, neexaminând și neapreciind probele administrate de acuzare. Motivarea deciziei este lacunară și selectivă. Încetarea procesului penal pentru învinuirea bazată pe art. 179 alin. (1) Cod penal a fost ilegală, întrucât existau plângeri prealabile ale victimei, iar urmărirea penală a fost pornită *in rem*. Termenul de menținere în calitate de bănuț nu a fost depășit, inculpații fiind puși sub învinuire în interiorul termenului legal. Instanța de apel a aplicat eronat temeuri de nereabilitare, fără a descrie fapta și fără a se pronunța clar asupra vinovăției sau achitării, depășind limitele rejudecării și ignorând indicațiile din decizia precedentă a Curții Supreme de Justiție. De asemenea, cauza a fost examinată ilegal în lipsa inculpaților.

23. La 22 și 31 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a solicitat depunerea referinței la recurs. La 26 și 29 iulie 2024, avocatul Valentin Feduc, în numele lui Dumitru Sușchevici, a depus referințe la recursurile declarate și a solicitat respingerea lor ca inadmisibile.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

24. Art. 179 alin. (1) Cod penal prevede următoarele:

„(1) Pătrunderea sau rămânerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia ori refuzul de a le părăsi la cererea ei, precum și perchezițiile și cercetările ilegale,

se pedepsesc cu amendă în mărime de pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani.”

25. Articolul 6 pct. 11) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„11) domiciliu – locuință sau construcție destinată pentru locuirea permanentă sau temporară a unei sau a mai multor persoane (casă, apartament, vilă, cameră la hotel, cabină pe o navă maritimă sau fluvială), precum și încăperile anexate nemijlocit la acestea, constituind o parte indivizibilă (verandă, terasă, mansardă, balcon, beci, un alt loc de uz comun). Prin noțiunea de domiciliu, în sensul prezentului cod, se înțelege și orice teren privat, automobil, navă maritimă și fluvială privată, birou;”

26. La ziua pronunțării sentinței, art. 275 Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

- 1) nu există faptul infracțiunii;
- 2) fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune;
- 3) fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu excepția cazurilor când infracțiunea a fost săvârșită de o persoană juridică;

- 4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia;
- 5) a intervenit decesul făptuitorului;
- 6) lipsește plângerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art.276, numai în baza plîngerii acesteia sau plângerea prealabilă a fost retrasă;
- 7) în privința unei persoane există o hotărîre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeuri;
- 8) în privința unei persoane există o hotărîre neanulată de neîncepere a urmăririi penale sau de încetare a urmăririi penale pe aceleași acuzații;
- 9) există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.”

27. Partea relevantă a articolului 427 alin. (1) Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Recursul este admis dacă:

1) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

...

6) hotărârea este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;”

MOTIVAREA INSTANȚEI

28. Decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată pe 06 decembrie 2023. Recursurile au fost declarate pe 02 și 31 ianuarie 2024. Având în vedere că termenul pentru depunerea recursului este de două luni, recursurile au fost înaintate în termen.

29. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs (decizia nr. [1ra-854/2022](#), § 85). Totuși, legea nu interzice instanței de recurs să recalifice considerentele invocate în recurs de la un temei de recurs la altul (decizia nr. [1ra-1520/2023](#), § 56).

30. Recursul se bazează pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Curtea Supremă de Justiție a explicat sensul temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală în decizia nr. [1ra-1085/2024](#), §§ 37-42, și în încheierea nr. [1ra-1251/2024](#), §§ 38-39.

31. Prima instanță și cea de apel au reținut existența unor încălcări procedurale la etapa urmăririi penale, care au determinat încetarea procesului penal în temeiul art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, fără examinarea

temeiniciei probelor și a vinovăției inculpaților. Principalele motive invocate au fost depășirea termenului de menținere în calitate de bănuț prevăzut de art. 63 Cod de procedură penală și lipsa plângerii victimei infracțiunii înainte de pornirea cauzei conform art. 179 alin. (1) Cod penal, o condiție obligatorie prevăzută de lege. Având în vedere motivele invocate în recursuri, acestea vor fi examinate prin prisma art. 427 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

32. Completul reține că art. 275 Cod de procedură penală enumeră temeiurile de încetare a procesului penal. El nu menționează drept temei de încetare a procesului penal depășirea termenului prevăzut de art. 63 Cod de procedură penală de menținere a persoanei în această calitate de bănuț. Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat deja asupra intervenirii nulității în cazul încălcării termenului de ținere în calitate de bănuț. Expirarea termenului prevăzut de art. 63 Cod de procedură penală atrage doar nulitate relativă. Ea nu duce automat la încetarea procesului penal. Potrivit art. 251² Cod de procedură penală, nulitatea relativă intervine doar dacă este afectată echitatea procesului sau drepturile părților (a se vedea încheierea [1ra-1392/2023](#), §§ 35-36 și decizia [1ra-303/2025](#), §§ 41-45). În prezenta cauză, instanțele de judecată nu au motivat afectarea echității procesului sau a drepturilor părților. Prin urmare, soluția de încetare a procesului penal pe motiv de expirare a calității de bănuț este eronată.

33. Completul notează că Perciun și Sușchevici sunt învinuiți în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, care se referă la violarea de domiciliu (vezi para. 24). Domiciliul este locul în care una sau mai multe persoane domiciliază în mod obișnuit. Aceeași interpretare rezultă și din art. 6 pct. 11) Cod de procedură penală (vezi para. 25). Inculpații sunt acuzați că au pătruns pe teritoriul fostei brigăzi de tractoare pentru a lua un tractor. Brigada de tractoare în mod obișnuit nu este destinată domicilierii persoanelor fizice. Acuzarea nu a adus probe convingătoare că brigada de tractoare în cauză era domiciliul sau reședința părții vătămate. Doar acest fapt ar fi fost suficient pentru achitarea inculpaților. Ultimii nu au declarat recurs, recurenții nu au invocat acest motiv, iar Curtea Supremă de Justiție nu poate să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs (vezi para. 29).

34. Inculpații nu au negat fapta incriminată lor, însă au susținut că aceasta nu reprezintă o infracțiune. Fapta imputată inculpaților datează din anul 2016. La ziua comiterii faptei, infracțiunea prevăzută de art. 179 alin. (1) Cod penal era calificată drept ușoară, cu termen de prescripție de doi ani. Acest termen a intervenit pe parcursul examinării cauzei în primă instanță. Practica Curții Supreme de Justiție în materia expirării termenului de prescripție la faza judecării cauzei este clară (vezi decizia nr. [1ra-303/24](#) §§ 36-42). Chiar și caz de constatare a vinovăției, Petru Perciun și Dumitru Sușchevici ar fi fost liberați de pedeapsa penală. Încetarea procesului nu a afectat cu nimic situația lor juridică, art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală fiind un temei de nereabilitare de încetare a procesului penal. În asemenea circumstanțe, recursul este inadmisibil

în temeiul art. 432 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, deoarece, chiar dacă ar fi admis, nu ar produce efecte practice, iar problema juridică invocată în recurs nu mai este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței (încheierea nr. [1ra-64/2024](#), § 73).

35. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile depuse de procurorul Alexandru Casir și avocatul Ion Ticu împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2023.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Ghenadie Eremciuc

Vladislav Gribincea